

## Az „ARIZONA PROGRAM” bevezetése

### a sellyei Kiss Géza Általános Iskola és Zenei Alapfokú Művészeti Iskolában 2018. 09. 01.

#### A program eredete

A *programot Edward E. Ford* vezette be 1994-ben egy Phoenixi iskolában, Arizonában (innen az elnevezés). Sikere miatt széles körben elterjedt. Németországban dr. Stefan Balke (német pszichológus) alkalmazta először. Magyarországon először 2006 őszén vezették be. A program nem a büntetésre, sokkal inkább a tanulók felelősségére épül. Megtanulják, hogy cselekedeteiknek következménye van, s a döntéseiért mindenki maga felel. Megértik, hogy csak a kölcsönös tisztelet alapján tud együttműködni tanár és diák. Mindkét félre vonatkoznak az alapvető jogok és kötelezettségek.

#### A program bevezetésének indoklása

Mindenki előtt ismeretes, hogy az oktatási intézményekben egyre szaporodnak a nevelési, fegyelmezési problémák. Egyik gyakori probléma a mi intézményünkben is, hogy néhány diák rendszeresen és tartósan zavarja a tanórák nyugalma. Ettől a helyzettől a tanár és az osztály többi, tanulni vágyó tanulója egyaránt szenved. Reményeink szerint a program egy olyan eszközt ad a kezünkbe, melynek segítségével képesek leszünk e konfliktusok eredményes kezelésére. Célunk, hogy nyugodt körülmények között dolgozhasson tanár és diák.

#### A program rövid leírása

A diákokkal, a szülőkkel és a pedagógusokkal ismertetjük és elfogadtatjuk az alábbi alapelveket:

- Minden tanulónak joga van a zavartalan tanuláshoz.
- Minden tanárnak joga van a zavartalan tanításhoz.
- Mások jogait tiszteletben tartom.

Ezeket a feliratokat az osztálytermekben kifüggesztjük.

Ha a gyermek ezeket a szabályokat többszöri figyelmeztetés ellenére is megszegi, lehetőséget kap, hogy az órát elhagyja, s az Arizona szobába távozzon. Itt a tanulónak módjában áll (felügyelet mellett) átgondolnia a történeteket, hogyan kíván változtatni magatartásán, hogy viselkedésével ne sértse meg az alapelveket.

Ez a program **hangsúlyosan nem kiküldő program!** Elsősorban olyan pedagógiai megoldás, ami nem a büntetésre, inkább a belátásra épít. Segítséget nyújt azokban a szituációkban, amelyek során a tanuló öncélúan, szándékosan zavarja az órát a többiek figyelmét mindenáron magára vonva, úgymond „ő akar irányítani”. Ezt a minden fél számára káros, indulatokat gerjesztő konfliktust megtöri a tanuló távozása az óráról, ezzel hatástalanítja azt. Mivel a problémát nem a tanórán kell rendezni, így a többi diák tanuláshoz való joga nem sérül, és a rendbontó diákot sem szégyenítjük meg az osztály előtt, sőt az órát tartó kollégát sem tesszük ki ennek a helyzetnek.

Többszöri alkalom után egyre több résztvevőt bevonva (osztályfőnök, szülő, igazgató, Családsegítő Szolgálat munkatársa, rendőrség ifjúságvédelmi felelőse) a diák úgynevezett segítő megbeszéléseken vesz részt.

A program megvalósulását állandó monitorozás kíséri, a tapasztalatokat összegyűjtjük, értékeljük.

## **Monitorozás**

### ***Az osztályfőnökök feladata:***

- minden héten megnézik, hogy diákjaik mennyire érintettek, s ha szükséges kezdeményezik a segítő megbeszéléseket.

### ***Arizona csoport feladata:***

- helyi szabályok kidolgozása, az Arizona szoba kialakítása
- űrlapok szerkesztése, biztosítása
- segítő beszélgetések lebonyolítása
- félévenkénti értékelés: az Arizona szoba használatának mennyiségi adatai (hány tanuló, hányszor lett kiküldve, ennek változása havi bontásban), minőségi mutatók (hogyan vált be a program; hatása az órai légkörre, a tanár diák viszonyra; esetleges változtatások szükségessége; a szülőkkel való együttműködésre kifejtett hatások; szervezési problémák)

**Az Arizona szoba helye:** első emeleten a Könyvtár szoba

## **A program működése a hétköznapiakban**

1. Az óra menetét súlyosan zavaró tanulótól a tanár megkérdezi véleménye szerint melyik alapelv ellen vétett, és a továbbiakban azt betartja e, vagy inkább kimegy az Arizona szobába. Ha az osztályban való tartózkodást választja, és újra rendetlenkedik, a tanár már nem ad választási lehetőséget, hanem kiküldi az Arizona szobába.
2. Az osztályterem elhagyása egy információs lappal történik, amelyen rajta van, hogy melyik órán, milyen probléma volt a tanuló viselkedésével. Ezt a kiküldő tanár köteles kitölteni.
3. Az Arizona szobában a tanulónak át kell adnia az információs lapot az ott tartózkodó tanárnak, aki megjegyzés nélkül átveszi és dokumentációként elrakja azt. A diák ekkor kap egy problémafeltáró lapot, amely segít végiggondolnia a történetet, és készíteni egy visszatérési tervet. A diák segítséget kérhet a pedagógustól, de a szobában tartózkodó gyerekekkel nem kommunikálhat! Csak akkor térhet vissza az osztályterembe, ha elfogadható tervet készített.
4. A tanuló egy információs lappal térhet vissza az osztályba, melyet a felügyelő nevelő tölt ki. Szó nélkül bemegy a terembe, leteszi a hozott lapot a tanári asztalra, és csendben leül a helyére, bekapcsolódik a munkába. Ha nem akar visszatérni az osztályba, a tanóra végéig az Arizona szobában maradhat.

### *Néhány fontos szabály:*

- az Arizona program nem kiküldő program, az óraelhagyás a tanuló döntése
- az óra utolsó tíz percéről nem engedhető ki gyerek az Arizona szobába
- egy tanórán akár több tanuló is elhagyhatja a termet, de nem egy időben
- a tanuló, aki a tanórát az Arizona szobában töltötte, nem hiányzó, csak az adott szituációból lett kiemelve, ezért a tananyag pótlása a saját felelőssége, felelésnél, dolgozatnál nem hivatkozhat a hiányzásra.
- témazáró írása alatt is elhagyható az osztályterem, de a dolgozatot a megoldott feladatok erejéig értékeli a pedagógus.
- az Arizona szobában való tartózkodás csak az adott órára vonatkozik, a tanulónak a következő tanórán jelen kell lennie.

### *Segítő beszélgetések és szankciók fokozatai*

- Minden esetben köteles felkeresni az Arizona szobában tartózkodó diák az öt kiküldő tanárt és esetmegbeszélést kell tartani
- A **3. alkalom után** segítő beszélgetést tart az érintett tanuló osztályfőnöke és egy másik pedagógus.
- Az **5. alkalom után** az intézmény vezetője, a tanuló osztályfőnöke, a tanuló és a szülő esetmegbeszélést tart, melyről a szülőt hivatalos levélben értesítjük, időpontot egyeztetünk vele. A megbeszélésről jegyzőkönyv készül!
- A **10. alkalom után** a *Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat* felé jelezzük az ismétlődő problémát (a nevelési tanácsadó szakembereit is bevonjuk a probléma megoldásába). Közös beszélgetésre kerül sor, melyről jegyzőkönyv készül.
- A **15. alkalom után** értesítjük a *Rendőrség Ifjúságvédelmi Osztályának* képviselőjét

Amennyiben a szülővel nem tudjuk felvenni a kapcsolatot, a problémát jelezzük a *Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat* felé.

**Mellékletek:**

**PROBLÉMAFELTÁRÓ LAP**

**Név:** \_\_\_\_\_

**Osztály:** \_\_\_\_\_

**Dátum:** \_\_\_\_\_

*Mit tettem?*

---

---

*Mi az oka, hogy így viselkedtem?*

---

---

*Azért kerültem a tréning szobába, mert a következő alapszabályt nem tartottam be:*

---

---

*Szerinted milyen hatása van a viselkedésednek és milyen következményei lesznek tetteidnek?*

---

**TERVEM:**

*Mit változtatnék meg a viselkedésemen, hogy ne sértsem meg az alapszabályokat:*

---

*Kinek a segítségét kérem ehhez:*

---

## INFORMÁCIÓS LAP AZ OSZTÁLYBA VALÓ VISSZATÉRÉSHEZ

<b>Tanuló:</b>	_____
<b>Osztály:</b>	_____
<b>Dátum:</b>	_____
<b>Idő:</b>	_____

Ügyeletes tanár: \_\_\_\_\_

## INFORMÁCIÓS LAP AZ OSZTÁLYBA VALÓ VISSZATÉRÉSHEZ

<b>Tanuló:</b>	_____
<b>Osztály:</b>	_____
<b>Dátum:</b>	_____
<b>Idő:</b>	_____

Ügyeletes tanár: \_\_\_\_\_

## INFORMÁCIÓS LAP AZ OSZTÁLYBA VALÓ VISSZATÉRÉSHEZ

<b>Tanuló:</b>	_____
<b>Osztály:</b>	_____
<b>Dátum:</b>	_____
<b>Idő:</b>	_____

Ügyeletes tanár: \_\_\_\_\_

## INFORMÁCIÓK A TRÉNINGSZOBA FELÜGYELŐJE SZÁMÁRA

**Tanuló:** \_\_\_\_\_

**Osztály:** \_\_\_\_\_

- közbekiabált, beszélt
- megtagadta a munkát
- verekedett
- engedély nélkül elhagyta a helyét
- tárgyakat dobált az osztályban
- zavarta padtársát, környezetét
- emberi méltóságában megsértette tanárát, diáktársait
- trágár beszédet folytatott
- mobiltelefont használt

**egyéb:**

\_\_\_\_\_

**Tanár:** \_\_\_\_\_

**Tanóra:** \_\_\_\_\_

**Dátum:** \_\_\_\_\_

**Idő:** \_\_\_\_\_

## **A TANÍTÁSI ÓRÁK ALAPELVEI**

**(Mindenkinek mindig be kell tartania!)**

**1. MINDEN TANULÓNAK JOGA VAN A ZAVARTALAN TANULÁSHOZ.**

**2. MINDEN TANÁRNAK JOGA VAN A ZAVARTALAN TANÍTÁSHOZ.**

**3. MÁSOK JOGAIT MINDIG TISZTELETBEN TARTOM.**

